František Nožička
O nadplochách totálně geodetických v Riemannově prostoru. I.

Časopis pro pěstování matematiky, Vol. 78 (1953), No. 1, 65--72

Persistent URL: `http://dml.cz/dmlcz/117066`

Časopis pro pěstování matematiky, roč. 78 (1953)

O NADPLOCHÁCH TOTÁLNĚ GEODETICKÝCH V RIEMANNOVĚ PROSTORU, I

FRANTIŠEK NOŽIČKA, Praha.

(Došlo dne 18. září 1952.) DT: 513.813

Práce je věnována problému zjištění existence totálně geodetických nadploch dimense n—1 v obecném Riemannově prostoru dimense $n(n > 2)$ vnořitelném do euklidovského prostoru o dimensi vyšší. V I. části práce jsou uvedeny nutné podmínky pro tuto existenci a tato část je vlastně úvodem k definitivnímu rozřešení problému (t. j. k najití postačujících podmínek integrability příslušných diferenciálních rovnic a methody odvození rovnic hledaných totálně geodetických nadploch).

1. Úvod.

Obyčejným Riemannovým prostorem třídy I nazýváme n-rozměrný Riemannův prostor V_n vnořitelný do $(n + 1)$-rozměrného euklidovského prostoru E_{n+1} (s positivně definitním metrickým tensorem), který není však vnořitelný do n-rozměrného euklidovského prostoru[1]).

Existují-li v daném Riemannově prostoru V_n $(n - 1)$-rozměrné variety G_{n-1} takové, že platí

$$h_{ab} \equiv 0, \quad a, b = 1, 2, \ldots (n - 1) \tag{1,1}$$

v každém bodě těchto variet, při čemž h_{ab} jest jejich druhým metrickým tensorem, potom tyto variety G_{n-1} nazýváme totálně geodetickými nadplochami prostoru V_n.

Nechť je dán obyčejný Riemannův prostor V_n[2]) třídy I. Naším úkolem bude zkoumat, kdy existují v tomto prostoru V_n $(n - 1)$-rozměrné variety totálně geodetické. Podaný rozbor nebude úplný. Problém bude řešen za těchto předpokladů:

a) Veličiny definující varietu V_n mají spojité parciální derivace podle souřadnic ξ^α ve V_n potřebného řádu.

b) Hodnost druhého metrického tensoru $h_{\alpha\beta}$ ve V_n jest n.

---

[1]) *J. A. Schouten - D. J. Struik*: Einführung in die neueren Methoden der Differentialgeometrie II, Groningen-Batavia, 1938, str. 141.

[2]) $n \geqq 2$.

2. Některé vztahy pro obecnou nadplochu V_{n-1} ve V_n.

Uvedeme nejdříve některé vztahy, které budeme v dalším potřebovat. Předpoklad, že V_n je Riemannovým prostorem třídy I vede nutně k existenci symetrického tensoru $h_{\alpha\beta}$ ve V_n takového, že platí

$$K_{\alpha\beta\gamma\delta} = 2h_{\delta[\alpha}h_{\beta]\gamma}, \tag{2,1}$$

$$\nabla_{[\alpha}h_{\beta]\gamma} = 0. \tag{2,2}$$

V rovnicích (2,1), (2,2) značí $K_{\alpha\beta\gamma\delta}$ tensor křivosti prostoru V_n[3]), ∇_α jest symbolický vektor kovariantní derivace příslušný metrické konexi $\left\{ {\gamma \atop \alpha\beta} \right\}$ z prvého metrického tensoru $g_{\alpha\beta}$ ve V_n. Tensor $h_{\mu\lambda}$ jest tak zvaným druhým metrickým tensorem variety V_n. Rovnice (2,1), (2,2) jsou známé rovnice Gaussova a Gauss-Codazziho pro V_n vnořenou do euklidovského prostoru E_{n+1}[4]).

Je-li V_{n-1} jakákoliv $(n - 1)$-rozměrná nadplocha ve V_n daná parametrickými rovnicemi

$$\xi^\alpha = \xi^\alpha(\eta^a), \; \alpha = \dot{1}, \dot{2}, \dots \dot{n}; \; a = 1, 2, \dots n - 1^{5)} \tag{2,3}$$

a zavedeme-li označení $B^\alpha_a \equiv \dfrac{\partial \xi^\alpha}{\partial \eta^a}$ (při čemž předpokládáme, že funkce $\xi^\alpha(\eta^a)$ mají v uvažovaném definičním oboru nadplochy V_{n-1} spojité parciální derivace potřebného řádu a hodnost matice $(B^{\dot{1}}_a, B^{\dot{2}}_a, \dots B^{\dot{n}}_a)$, $a = 1, \dots, n - 1$, jest v tomto oboru $n - 1$), potom prvý indukovaný metrický tensor varienty V_{n-1} jest

$$g_{ab} \equiv B^\alpha_a B^\beta_b g_{\alpha\beta}. \tag{2,4}$$

Druhý metrický tensor variety V_{n-1} jed dán rovnicemi

$$h_{ab} \equiv B^\alpha_a \nabla_b t_\alpha, \tag{2,5}$$

kde t_α je tečný vektor variety V_{n-1} ve V_n definovaný rovnicemi

$$B^\alpha_a t_\alpha = 0, \; g^{\alpha\beta} t_\alpha t_\beta = 1 \tag{2,6}$$

s pevně zvolenou orientací; symbol ∇_b je symbolický vektor Lagrangeovy derivace[6]) příslušný metrické konexi $\left\{ {\alpha \atop \beta\gamma} \right\}$ ve V_n. Normálou variety V_{n-1} je vektor

$$n^\nu = g^{\nu\alpha} t_\alpha. \tag{2,7}$$

[3]) Jest $K_{\alpha\beta\gamma\delta} \equiv g_{\delta\varepsilon} R_{\alpha\beta\gamma}^{\cdot\cdot\cdot\,\varepsilon}$, kde $R_{\alpha\beta\gamma}^{\cdot\cdot\cdot\,\varepsilon} \equiv 2(\partial_{[\alpha}\{ {\varepsilon \atop \beta]\gamma} \} + \{ {\varepsilon \atop [\alpha|\rho|} \}\{ {\rho \atop \beta]\gamma} \})$.

[4]) *J. A. Schouten - D. J. Struik*: Einführung in die neueren Methoden der Differentialgeometrie II, Groningen-Batavia 1938, str. 142.

[5]) Latinské indexy probíhají vždy v dalším symboly 1, 2, ... $n - 1$, řecké indexy pak 1, 2, ..., n.

[6]) t. j. $\nabla_b t_\alpha \equiv \dfrac{\partial}{\partial \eta^b} t_\alpha - \{ {\gamma \atop \alpha\beta} \} B^\beta_b t_\gamma$.

Zaveďme ještě veličiny B^a_γ jednoznačně těmito rovnicemi

$$B^a_\gamma B^\gamma_b = \delta^a_b,\ B^a_\gamma n^\gamma = 0 \left(\delta^a_b = \begin{cases} 1 \text{ pro } a = b \\ 0 \text{ pro } a \neq b \end{cases}\right). \tag{2,8}$$

Důsledkem těchto rovnic je vztah

$$B^a_\alpha B^\beta_a = \delta^\beta_\alpha - t_\alpha n^\beta \left(\delta^\alpha_\beta = \begin{cases} 1 \text{ pro } \alpha = \beta \\ 0 \text{ pro } \alpha \neq \beta \end{cases}\right). \tag{2,9}$$

Použijeme též v dalším Gaussovu formuli pro metrickou konexi $\left\{ {c \atop ab} \right\}$ z metrického tensoru g_{ab} (viz 2,4) ve V_{n-1}

$$\left\{ {c \atop ab} \right\} B^\gamma_c = h_{ab} n^\gamma + \nabla_a B^\gamma_b \tag{2,10}$$

a rovnici Weingartenovu

$$\nabla_a n^\gamma = B^\gamma_e g^{eb} h_{ba}. \tag{2,11}$$

Z podmínek intergrability rovnic (2,11), (2,10) plyne rovnice Gaussova

$$B^\alpha_a B^\beta_b B^\gamma_c B^\delta_d K_{\alpha\beta\gamma\delta} = {}'K_{abcd} - 2h_{d[a}h_{b]c} \tag{2,12}$$

a rovnice Gauss-Codazziho

$$B^\alpha_a B^\beta_b B^\gamma_c n^\delta K_{\alpha\beta\gamma\delta} = -2'\nabla_{[a} h_{b]c}{}^{8)},$$

kde $'K_{abcd}$ je tensor křivosti variety V_{n-1}[9]) a $'\nabla_a$ symbolický vektor kovariantní derivace příslušný konexi $\left\{ {c \atop ab} \right\}$ z tensoru g_{ab} ve V_{n-1}.

3. Nutné podmínky pro existenci totálně geodetických nadploch ve V_n.

Budeme nyní předpokládat, že existují ve V_n variety G_{n-1} takové, že pro jejich druhý metrický tensor h_{ab} platí vztah

$$h_{ab} \equiv 0 \tag{3,1}$$

v každém bodě z definičního oboru těchto variet.

Věta 1. *Nutná a postačující podmínka pro to, aby varieta V_{n-1} byla varietou totálně geodetickou ve V_n (tedy V_{n-1} jest G_{n-1}), jest*

$$\nabla_a n^\gamma = 0 \tag{3,2}$$

v každém bodě této variety.

Důkaz: Je-li V_{n-1} varietou G_{n-1}, potom platí definiční vztah (3,1), což implikuje, podle relace (2,11), ihned vztah (3,2). Platí-li v každém bodě variety V_{n-1} vztah (3,2), potom, vzhledem k tomu, že platí $\nabla_a g^{\gamma\alpha} = 0$, plyne ihned

[7]) g_{ab} je rovněž positivně definitní (viz na př. *F. Nožička*: La connexion et la normale de l'hypersurface dans l'espace Riemannien du point de vue de la géométrïe affine, Czechoslovak Mathematical Journal, Vol. *1.* (76) 1951, str. 18. věta I.

[8]) Viz *J. A. Schouten-D. J. Struik:* Einführung in die neueren Methoden der Differentialgeometrie II, Groningen-Batavia 1938, stř. 76, rovnice (9,8).

[9]) Jest $'K_{abcd} = g_{de} R_{abc}^{\cdots e}$, kde $'R_{abc}^{\cdots e} \equiv 2(\partial_{[a} \{ {e \atop b]c} \} + \{ {e \atop [a|r|} \} \{ {r \atop b]c} \})$.

z (2,7): $\nabla_a t_\alpha = 0$, což po vynásobení elementem B^α_b (a sečtením přes α) vede právě k (3,1), t. j. k varietě totálně geodetické G_{n-1}.

Věta 2. *Existuje-li ve V_n totálně geodetická varieta G_{n-1}, potom tečný vektor v každém bodě této variety splňuje rovnice*

$$t_\varepsilon t_\vartheta t_\tau T^{\varepsilon\vartheta\tau}_{\gamma\delta\nu} = 0, \tag{3,3}$$

kde

$$T^{\varepsilon\vartheta\tau}_{\gamma\delta\nu} \equiv \delta^\tau_{[\alpha} K_{\gamma\delta]\nu\mu} g^{\varepsilon\alpha} g^{\vartheta\mu} \left(\delta^\tau_\alpha = \begin{cases} 1 \text{ pro } \tau = \alpha \\ 0 \text{ pro } \tau \neq \alpha \end{cases}\right).$$

Důkaz: Existuje-li G_{n-1} ve V_n, potom, podle věty 1, platí (3,2) a odtud (podmínka integrability rovnic (3,2))

$$2\nabla_{[a}\nabla_{b]} n^\nu = 0,$$

což vede po provedení naznačených operací ke vztahu

$$B^\alpha_a B^\beta_b n^\mu R_{\alpha\beta\mu}{}^{\gamma} = 0. \tag{3,4}$$

Násobme předchozí vztah veličinou $B^b_\gamma B^a_\delta$ (a sečteme přes a, b). Dostaneme tak s použitím relace (2,9)

$$B^b_\gamma B^a_\delta B^\alpha_a B^\beta_b n^\mu R_{\alpha\beta\mu}{}^{\nu} = (\delta^\beta_\gamma - t_\gamma n^\beta)(\delta^\alpha_\delta - t_\delta n^\alpha) n^\mu R_{\alpha\beta\mu}{}^{\nu} =$$
$$= n^\mu R_{\delta\gamma\mu}{}^{\nu} - t_\gamma n^\beta n^\mu R_{\delta\beta\mu}{}^{\nu} - t_\delta n^\alpha n^\mu R_{\alpha\gamma\mu}{}^{\nu} = 0, \tag{3,5}$$

neboť jest

$$t_\delta t_\gamma n^\alpha n^\beta n^\mu R_{\alpha\beta\mu}{}^{\nu} = 0$$

podle první identity pro tensor křivosti, t. j. vzhledem k platnosti vztahu $R_{(\alpha\beta)\mu}{}^{\nu} = 0$. S použitím (2,7) se snadno přesvědčíme, že vztahu (3,5) lze dát tento tvar

$$t_\varepsilon t_\vartheta t_\tau \delta^\tau_{[\alpha} R_{\delta\gamma]\mu}{}^{\nu} g^{\varepsilon\alpha} g^{\vartheta\mu} = 0. \tag{3,6}$$

Odtud vynásobením $g_{\nu\sigma}$ a sečtením přes ν dostaneme právě vztah (3,3).

Věta 3. *Nechť V_n je obyčejný Riemannův prostor třídy I, $n > 2$. Nechť hodnost druhého metrického tensoru $h_{\mu\lambda}$ prostoru V_n je n*[10]*). Potom systém rovnic (3,3) je ekvivalentní se systémem rovnic*

$$h^\lambda_\mu t_\lambda = s t_\mu \quad (h^\lambda_\mu \equiv h_{\mu\alpha} h^{\alpha\lambda}) \tag{3,7}$$

a to ekvivalentní v tom smyslu, že každé řešení (pro vektor t_λ) rovnic (3,3) je zároveň řešením rovnic (3,7) a naopak.

Důkaz: Pro obyčejný Riemannův prostor třídy I platí (2,1) odkud, mechanickým dosazením do (3,3) a úpravou dostaneme

$$n^\mu(h_{\mu\gamma}h_{\delta\nu} - h_{\mu\delta}h_{\gamma\nu}) + t_\gamma n^\alpha n^\mu(h_{\mu\delta}h_{\alpha\nu} - h_{\mu\alpha}h_{\delta\nu}) + t_\delta n^\beta n^\mu(h_{\mu\beta}h_{\gamma\nu} - h_{\mu\gamma}h_{\beta\nu}) = 0 \quad (*)$$

Poněvadž podle předpokladu věty je hodnost tensoru $h_{\alpha\beta}$ rovna n, můžeme sestrojit jednoznačně kontragradientní tensor $h^{\alpha\gamma}$ k tensoru $h_{\alpha\beta}$ definicí

$$h^{\alpha\gamma} h_{\alpha\beta} = \delta^\gamma_\beta \left(\delta^\gamma_\beta = \begin{cases} 1 \text{ pro } \gamma = \beta \\ 0 \text{ pro } \gamma \neq \beta \end{cases}\right)$$

[10]) T. j. předpoklad b) na str. 1.

a předchozí rovnice (*) násobit tensorem $h^{\delta\nu}$. Dostaneme tak po snadné úpravě

$$(n - 2)n^\mu h_{\gamma\mu} = (n - 2)n^\mu n^\alpha h_{\mu\alpha} t_\gamma$$

a tedy, ježto předpokládáme $n > 2$,

$$n^\mu h_{\gamma\mu} = s t_\gamma, \quad s = n^\mu n^\alpha h_{\mu\alpha} \tag{3,8}$$

Použijeme-li (2,7) a zavedeme-li označení $h^\alpha_\gamma = g^{\alpha\mu} h_{\gamma\mu}$ dostaneme vztah (3,7).

Máme tedy zatím tento výsledek: má-li systém rovnic (3,3) netriviální řešení pro vektor t_ν, potom za předpokladu, že hodnost tensoru $h_{\lambda\nu}$ je n, vyhovuje toto řešení rovnicím (3,7). Nemůže mít tedy systém (3,3) více řešení než systém (3,7).

Uvažujme nyní všechna možná netriviální řešení systému (3,7). Budiž t_α libovolné netriviální jeho řešení. Dosaďme nyní vektor t_α vyhovující rovnicím (3,7) do systému (3,3) resp. do jemu ekvivalentnímu systému (*). Vzhledem ke vztahům

$$n^\mu h_{\mu\gamma} = g^{\mu\alpha} h_{\mu\gamma} t_\alpha = h^\alpha_\gamma t_\alpha = s t_\gamma; \quad s = h_{\mu\gamma} n^\mu n^\gamma$$

dostaneme po dosazení do (*)

$$s t_\gamma h_{\delta\nu} - s t_\delta h_{\gamma\nu} + s^2 t_\gamma t_\delta t_\nu - s t_\gamma h_{\delta\nu} + s t_\delta h_{\gamma\nu} - s^2 t_\delta t_\gamma t_\nu = 0,$$

t. j. identitu.

Tedy každé řešení rovnic (3,7) vyhovuje rovnicím (3,3). Nemůže tedy systém (3,3) mít méně řešení než systém (3,7). Shora jsme ukázali, však že systém (3,3) nemůže mít — za předpokladů věty — také více řešení než systém (3,7). Je tedy každé řešení systému (3,7) řešením systému (3.3) a naopak.

Poznámka 1. Otázka po existenci jednorozměrných totálně geodetických variet ve V_2 (tedy při $n = 2$) je triviální. V tomto případě jde totiž o geodetické křivky ve V_2, při čemž víme, že pro spojitě diferencovatelnou varietu bodem a směrem v tomto bodě je geodetická čára lokálně stanovena. Avšak i zde můžeme si ověřit předchozí vztahy. Snadno si ověříme, že definiční vztah pro tot. geodetické variety (1,1) je v případě křivky $\xi^\nu = \xi^\nu(t)$, $\nu = 1,2$ ve V_2 ekvivalentní se vztahem $k = 0$, kde k je křivost křivky ve V_2. Tím je však právě charakterisována křivka geodetická ve V_2. Podmínka integrability (3,4) pro rovnici (3,2) přejde pak samozřejmě v identitu, čímž je charakterisována úplná integrabilita a tedy existence geodet. čar v každém bodě a směru.

My z dalších našich úvah případ $n = 2$ připomenutý v této poznámce vyloučíme.

Věta 4. *Systém rovnic* (3,3) *má za předpokladů vyslovených ve větě 3 vždy reálná netriviální* (*nenulová*) *řešení pro vektor* t_α *a to nejméně v počtu* n. *Je-li tento počet právě* n, *jsou tyto vektory navzájem kolmé; je-li jich více než* n, *pak jich je nekonečně mnoho. V tomto druhém případě je však vždy možno vybrat* n *ortogonálních vektorů, jež řeší uvažovaný systém, a všechna ostatní řešení jsou jejich lineárními kombinacemi.*

Důkaz: Podle věty 3 je systém (3,3) ekvivalentní se systémem (3,7). Systém (3,7) jest však definičním vztahem pro hlavní směry tensoru $h_{\lambda\mu}$ v prostoru V_n. Existence nenulového řešení rovnic (3,7) vyžaduje splnění vztahu

$$\text{Determinant} \qquad (h^\lambda_\mu - s\delta^\lambda_\mu) = 0, \qquad (3,8)$$

což je charakteristická rovnice příslušná reálnému symetrickému tensoru $h_{\lambda\mu}$ ve V_n. Je nyní známo, že tato rovnice n-tého stupně v s má vždy n reálných kořenů $\underset{1}{s}, \underset{2}{s}, \dots \underset{n}{s}$[11]), z nichž není žádný roven nule[12]). Z theorie hlavních směrů je známo[11]), že lze vždy najít n lineárně nezávislých vektorů $\underset{a}{t}_\alpha (a = 1, 2, \dots n)$, vyhovujících rovnicím (3,7) (vzájemně ortogonálních). Jednoduchému kořenu $\underset{a}{s}$ charakteristické rovnice přísluší jednoznačně řešení $\underset{a}{t}_\alpha$, vyhovující rovnici $h^\gamma_\mu \underset{a}{t}_\gamma = \underset{a}{s}\, \underset{a}{t}_\mu$, vícenásobnému kořenu $\underset{a}{s}$ pak nekonečně mnoho vektorů $\underset{a}{t}_\alpha$[11]).

Věta 5. *Existuje-li v obyčejném Riemannově prostoru V_n $(n > 2)$ třídy I varieta totálně geodetická G_{n-1}, potom normála variety G_{n-1} v každém jejím bodě leží v hlavním směru tensoru $h_{\mu\lambda}$, t. j. normální vektor variety G_{n-1} ve V_n má směr hlavní.*[13])

Důkaz: plyne bezprostředně z vět 2, 3, 4.

Poznámka 2. Položíme-li si otázku po úplné integrovatelnosti rovnic (3,2) při $n > 2$, t. j. otázku, pro jaké variety V_n v E_{n+1} existují v každém jejich bodě a daném $(n-1)$-směru ve V_n totálně geodetické variety G_{n-1}, pak tuto otázku lze snadno na základě předchozích úvah zodpovědět. K tomu stačí uvážit toto: Podmínka úplné integrovatelnosti rovnic (3,2) vyžaduje identické splnění rovnic (3,4), (a tedy též (3,3) — kterážto ekvivalence se snadno ověří —) při každé volbě vektoru t_α ve V_n. Avšak identické splnění rovnic (3,3) vede podle dřívějších úvah k identickému splnění vztahů (3,7), což vede potom k podmínce $h^\lambda_\mu = s\delta^\lambda_\mu$, nebo, což je totéž, ke vztahům

$$h_{\mu\lambda} = s g_{\mu\lambda} \quad (s \dots \text{skalár ve } V_n). \qquad (3,9)$$

Snadno si též ověříme, že za platnosti vztahů (3,9) přejde podmínka integrability (3,3) v identitu. Z těchto úvah ihned vyplývá, že existují-li variety V_n

---

11) *J. A. Shouten - D. J. Struik*: Einführung in die neueren Methoden der Differentialgeometrie II, Groningen-Batavia, 1938, str. 36.

12) Kdyby totiž nějaký kořen $\underset{a}{s}$ rovnice (3,8) byl roven nule, potom rovnice (3,7) pro tuto nulovou hodnotu $\underset{a}{s}$ by se redukovala na tvar

$$h_{\mu\lambda} \underset{a}{n}^\lambda = h^\alpha_\mu \underset{a}{t}_\alpha = 0.$$

Poněvadž podmínka (3.8) je postačující podmínkou pro existenci nenulového řešení $\underset{a}{t}_\lambda$, plynulo by odtud nutně, že $h_{\mu\lambda}$ má hodnost menší než n, což je ve sporu s předpokladem věty.

13) Podle předpokladu je hodnost tensoru $h_{\mu\lambda}$ rovna n.

v E_{n+1}, v nichž v každém jejich bodě při libovolně daném $(n - 1)$-směru v nich ležícím existují totálně geodet. variety G_{n-1}, potom pro tyto variety musí platit vztah (3,9). Z podmínek integrability rovnic (3,9) a rovnic (2,2) plyne pak

$$\nabla_{[\alpha}(g_{\mu]\lambda}s) = 0,$$

t. j. po rozepsání

$$g_{\lambda[\mu}\partial_{\alpha]}s = 0, \tag{3,10}$$

neboť

$$\nabla_\alpha s \equiv \partial_\alpha s, \; \nabla_\alpha g_{\lambda\mu} \equiv 0.$$

Násobením vztahu (3,10) tensorem $g^{\alpha\lambda}$ dojdeme k podmínce

$$\delta^\alpha_{[\mu} \, \partial_{\alpha]}s = 0,$$

t. j.

$$\partial_\mu s - n \, \partial_\mu s = 0,$$

z čehož vyplývá $s =$ konst. Obráceně, je-li s konstantní, pak podmínky integrability rovnic (3,9) přejdou v identitu. Máme tedy tento všeobecně známý výsledek: *V E_{n+1} existují variety V_n*[13]*, jejichž každým bodem při libovolně daném $(n - 1)$-směru v tomto bodě* (směru ležícím ve V_n) *procházejí totálně geodetické variety G_{n-1} ležící ve V_n a obsahující daný $(n - 1)$-směr. Variety V_n mají pak tu vlastnost, že pro ně platí vztah*

$$h_{\alpha\beta} = c g_{\alpha\beta} \quad (c = \text{konst.} \neq 0).$$

Jsou to, jak je známo, *hypersféry* dimense $n - 1$ v E_{n+1}.

Poznámka 3. Z věty 5 je zřejmé, že otázka existence totálně geodetických nadploch G_{n-1} ve V_n souvisí úzce s otázkou kongruencí hlavních čar ve V_n a s existencí nadploch dimense $n - 1$ kolmých ke kogruenci čar hlavních. Proto bude kongruencím hlavních čar věnována pozornost v dalších částech práce. Případy popsané v poznámce 1 a 2 vyloučíme jako známé z dalších našich úvah.

Poznámka 4. Dodatkem k této první části práce podejme ještě geometrický význam definičních rovnic (1,1) pro nadplochy totálně geodetické dimense $n - 1$ ve V_n.

Existuje-li totiž ve V_n nadplocha G_{n-1} s parametrickými rovnicemi $\xi^\nu = \xi^\nu(\eta^a)$, $\nu = 1, \dots n$; $a = 1, \dots n - 1$, pro niž platí (1,1), potom pro tuto nadplochu se vztah (2,10) redukuje na tvar

$$\nabla_a B^\nu_b = \begin{Bmatrix} c \\ ab \end{Bmatrix} B^\nu_c. \tag{3,11}$$

Budiž nyní $\eta^a = \eta^a(t)$ rovnice nějaké geodetické křivky v G_{n-1} s tečným vektorem $v^a \equiv \dfrac{d\eta^a}{dt}$ v G_{n-1}. Složky tohoto tečného vektoru ve V_n jsou $v^\alpha = B^\alpha_a v^a$. Tuto geodetickou čáru můžeme popsat jakožto útvar ve V_n rovnicemi $\xi^\nu = \xi^\nu(\eta^a(t))$. Platí nyní vzhledem k (3,11)

$$\nabla_t v^\alpha = \nabla_t (B^\alpha_a v^a) = v^b v^a \nabla_b B^\alpha_a + B^\alpha_c \frac{d}{dt} v^c =$$

$$= v^b v^a \begin{Bmatrix} c \\ ab \end{Bmatrix} B^\alpha_c + B^\alpha_c \frac{d}{dt} v^c = B^\alpha_b \nabla_t v^c. \qquad (3,12)$$

Poněvadž podle předpokladu je křivka geodetickou v G_{n-1}, platí pro ni

$$'\nabla_t v^c = f(t) v^c, \qquad (3,13)$$

kde $f(t)$ je nějaký skalár. Z (3,12), (3,13) plyne však

$$\nabla_t v^\alpha = B^\alpha_c f(t) v^c = f(t) v^\alpha$$

což značí, že křivka je geodetickou též ve V_n.

Tedy pro plochu tot. geodetickou G_{n-1} ve V_n je každá geodetická křivka v G_{n-1} též geodetickou ve V_n. Zvolíme-li v G_{n-1} bod a v něm uvažujeme $(n - 1)$-dimensionální nadrovinu v E_{n+1} odpovídající tečnému vektoru variety G_{n-1} ve V_n, potom všechny geodetické křivky ve V_n, jichž tečné vektory v uvažovaném bodě leží v této nadrovině, leží v G_{n-1}. Naše analytická definice tot. geodetické variety G_{n-1} ve V_n odpovídá tedy synthetické definici, jak ji zavádí na př. É. Cartan[14]).

(Pokračování.)

[14]) *É. Cartan*: *Leçons sur le géométrie des espaces de Riemann*, Gauthier-Villars, Paris 1928, str. 119—123, Cap. 5, odst. 2.